

Тематичний план семінарських занять

Заняття 1. Культурно-історичні передумови виникнення соціальної педагогіки в Україні

1. Сутність понять „миłosердя” та „добродійність”.
2. Основні форми соціальної допомоги дітям у Київській Русі.
3. Формування державного піклування про дітей з XVII до першої половини XIX ст.
4. Німецькі педагоги – засновники соціальної педагогіки.
5. Система соціальних служб допомоги дітям на початку XX ст.
6. Соціальна допомога дітям після революції 1917 року.
7. Введення професії „соціальний педагог” в Україні.

Література

1. Благотворительные организации социальной направленности. – М., 1998.
2. Лафарг П. Благотворительность. – М., 1988.
3. Милосердие: Учеб. пособие. – М., 1998.

Теми рефератів

1. Історія добрідійності на Київській Русі.
2. Добрідійність православної церкви.
3. Добрідійність католицької церкви.
4. Благодійність лютеранської церкви.
5. Відродження благодійності в Україні наприкінці XX – початку XXI ст.
6. Історичні передумови введення інституту соціального педагога в Україні.

Заняття 2. Соціальна педагогіка як наука та сфера практичної діяльності

1. Об’єкт, предмет та основні проблеми дослідження соціальної педагогіки.
2. Місце соціальної педагогіки в системі наук про людину.
3. Порівняйте професійну діяльність педагога і соціального педагога.
4. Порівняйте професійну діяльність соціального педагога і соціального працівника.

5. Охарактеризуйте структуру професійної діяльності соціального педагога.
6. Доведіть, що соціальна педагогіка – інтегрована наука.
7. Розкрийте особливості розвитку в Україні соціальної педагогіки як галузі наукового пізнання.

Література

1. Бочарова В.Г. Социальная педагогика. – М., 1994.
2. Канн-Калик В.А., Никандров Н.Д. Педагогическое творчество. – М., 1990.
3. Мудрик А.В. Введение в социальную педагогику. – М., 1997.
4. Смирнова Е.Р., Ярская В.Н. Философия и методология социальной работы: Учеб. пособие. – М., 1997.
5. Холостова Е.И. Профессиональный и духовно-нравственный портрет социального работника. – М., 1993.

Теми рефератів

1. Професія соціального працівника в ХХІ ст.
2. Спеціалізації в підготовці соціальних педагогів.
3. Дитина та закономірності її соціалізації як об'єкта і предмета вивчення соціальної педагогіки.

Заняття 3. Особистість як предмет виховання. Сутність виховання як педагогічного процесу

1. Поясніть поняття „людина” та „особистість”. Критерії розвитку особистості.
2. В чому сутність розвитку дитини?
3. Як впливають відхилення у здоров'ї на розвиток дитини?
4. Теорія розвитку З. Фрейда.
5. Теорія розвитку Е. Еріксона.
6. Поясніть, що являє собою виховання як педагогічне явище.
7. Розкрийте діяльнісно-особистісну концепцію виховання.
8. Розкрийте закономірності виховання.

Література

1. Дубровский А.А. Лечебная педагогика: Метод. пособие учителям, врачам, воспитателям. – М., 1989.
2. Коротов В.М. Введение в общую теорию развития личности. – М., 1991.

3. Мойсеюк Н.Е. Педагогика. – К., 2003.
4. Столяренко А.Д., Самыгин С.И. Психология и педагогика в вопросах и ответах. – М., 1993.

Теми рефератів

1. Вплив спадкових факторів на розвиток дитини.
2. Розвиток дитини у процесі діяльності.
3. Розвиток дитини у процесі спілкування.
4. Засвоєння дитиною соціальних ролей у процесі її розвитку.

Заняття 4. Соціальне середовище та вікові й індивідуальні особливості розвитку дітей

1. У чому сутність соціалізації особистості дитини?
2. Основні інститути соціалізації особистості дитини (сім'я, освіта, релігія, культура).
3. Роль мікросередовища в соціалізації особистості дитини.
4. Інтеграція та ізоляція дитини з відхиленнями у процесі її соціалізації.
5. Вікова періодизація та особистісний розвиток.
6. Особливості розвитку дітей в дошкільному віці.
7. Особливості розвитку молодших школярів.
8. Особливості розвитку підлітків.
9. Особливості розвитку старших школярів.

Література

1. Закатова И.Н. Социальная педагогика в школе. – М., 1996.
2. Кон И.С. Ребенок и общество. – М., 1988.
3. Новикова Л.И. Школа и среда. – М., 1985.

Теми рефератів

1. Виховання та соціалізація дитини.
2. Проблеми соціалізації у дошкільному віці.
3. Проблеми соціалізації в молодшому шкільному віці.
4. Проблеми соціалізації в середньому шкільному віці.
5. Проблеми соціалізації в старшому шкільному віці.

Заняття 5. Поняття норми і відхилення в соціальній педагогіці. Категорії та принципи соціальної педагогіки

1. Порівняйте поняття „дитина з відхиленнями у розвитку”, „дитина-інвалід”, „дитина з обмеженими можливостями”.
2. Причини порушень, відхилень та затримок у розвитку дітей з обмеженими можливостями.
3. Умови та правові норми соціалізації дітей з обмеженими можливостями.
4. Виділіть основні властивості соціально-педагогічних норм.
5. „Неосвіченість дітей” як відхилення від педагогічних норм.
6. Девіантна поведінка дітей як відхилення від соціальної норми.
7. Порівняйте поняття „педагогічна діяльність” та „соціально-педагогічна діяльність”.
8. Розкрийте поняття „соціальна робота” як вид соціально-педагогічної діяльності.
9. Охарактеризуйте принципи природовідповідності, культуровідповідності та гуманізму.
10. Що спільного між поняттями „гуманізм”, „милосердя” й „добродійність”, і які між ними відмінності?

Література

1. Амонашвили Ш.А. Размышления о гуманной педагогике. – М., 1996.
2. Захаров А.И. Как предупредить отклонения в поведении ребенка. – М., 1986.
3. Калмыкова З.И. Педагогика гуманизма. – М., 1990.
4. Клейберг Ю.А. Социальные нормы и отклонения. – М., 1997.
5. Малер Р. Ребенок с ограниченными возможностями. Книга для родителей. – М., 1996.
6. Педагогика: Учеб. пособие / В.А. Слостенин, И.Ф. Исаев и др. – М., 1998.
7. Харчев А.Г. Социология воспитания: О некоторых актуальных проблемах воспитания личности. – М., 1990.

Теми рефератів

1. Відхилення у розвитку дитини як соціально-педагогічна проблема.
2. Відхилення у поведінці дитини як соціально-педагогічна проблема.
3. Обдарованість як відхилення від норми.
4. Типологія соціально-педагогічних норм і відхилень.

5. Формування категоріально-понятійного апарату соціальної педагогіки.
6. Проблеми виховання та соціального виховання в сучасних умовах.
7. Проблеми соціальної педагогіки в аспекті принципу природовідповідності.
8. Культуровідповідність і проблеми соціальної педагогіки.
9. Особливості принципу гуманізму щодо застосування його до соціальної педагогіки.

Заняття 6. Девіація як соціально-педагогічна проблема. Соціально-педагогічна робота з дітьми девіантної поведінки

1. Розкрийте психолого-педагогічні передумови соціальної дезадаптації підлітків.
2. Визначте соціальні передумови дезадаптації підлітків.
3. Розкрийте сутність поняття „девіація”. Різновиди девіантної поведінки.
4. Охарактеризуйте причини та наслідки девіантної поведінки підлітків.
5. Охарактеризуйте причини та наслідки делінквентної поведінки підлітків.
6. Кримінальна поведінка підлітків: причини та наслідки.
7. Теорії девіації.
8. Які основні соціально-педагогічні технології використовуються у роботі з дітьми девіантної поведінки?
9. Розкрийте зміст профілактичної роботи соціального педагога з попередження девіантної поведінки дитини.
10. Назвіть основні типи реабілітаційних закладів, які займаються корекцією девіантної поведінки дитини. У чому полягає специфіка діяльності соціального педагога у даних закладах?
11. Чи піддаються корекції порушення в поведінці дитини і деформація її особистої сфери?
12. Індивідуальні, групові, колективні методи роботи з дітьми девіантної поведінки, які є найбільш ефективними.

Література

1. Алмазов Б.Н. Профилактика конфликтов в работе с педагогически запущенными учащимися. – М³, 1988.

2. Баженов В.Г. Воспитание педагогически запущенных подростков. – К., 1986.
3. Беличева С.А. Основы превентивной психологии. – М., 1993.
4. Риттер М. Помощь трудным детям. – М., 1982.

Теми рефератів

1. Особливості соціалізації дітей з девіантною поведінкою.
2. Соціальна адаптація важких підлітків.
3. Роль сім'ї у попередженні девіантної поведінки дітей.
4. Профілактична робота соціального педагога при початкових формах соціальної дезадаптації учнів.
5. Спеціалізовані реабілітаційні центри як інститути реабілітації важких підлітків.
6. Попередження відхилень у поведінці дитини.

Заняття 7. Алкоголізм та наркоманія як прояв девіантної поведінки

1. У чому причина дитячого алкоголізму?
2. Розкрийте фізіологічні, психологічні та соціальні процеси, які відбуваються з підлітками під впливом алкоголю.
3. Охарактеризуйте рівні розвитку алкогольної залежності у дітей і обґрунтуйте можливі форми допомоги соціального педагога на кожному рівні.
4. Визначте основні напрямки державної соціальної політики по відношенню до дітей, які залежні від алкоголю.
5. Проблеми дитячої наркоманії.
6. Причини дитячої наркоманії.
7. Розкрийте фізіологічні, психологічні та соціальні процеси, які відбуваються з підлітком під впливом наркотиків.
8. Заходи попередження наркоманії підлітків.
9. Розкрийте зміст профілактичної роботи соціального педагога з підлітками, які вживають спиртні напої.
10. Розкрийте зміст профілактичної роботи соціального педагога з підлітками, які вживають наркотики.

Література

1. Анисимов Л.Н. Профилактика пьянства, алкоголизма и наркомании среди молодежи. – М., 1988.
2. Братусь Б.С., Сидоров П.И. Психология, клиника и профилак-

тика раннього алкоголізму. – М., 1984.

3. Габиани А.А. На краю пропасти: наркоманія і наркомани. – М., 1990.
4. Гурски С. Вниманіє, родителі: наркоманія! – 2-е изд. – М., 1989.
5. Злотникова А.Г. Алкоголізм – соціальна патологія. – Минск, 1988.
6. Колесов В.Д. Не допустити беди: о сутності і профілактиці наркоманії і токсикоманії. – М., 1988.

Теми рефератів

1. Сімейні алкогольні традиції та їх вплив на розвиток дитячого алкоголізму.
2. Особливості соціальних відхилень у підлітків, які вживають алкоголь.
3. Конвенція ООН про права дитини, яка вживає спиртні напої.
4. Регіональні особливості установ профілактичної роботи серед дітей, які вживають спиртні напої.
5. Соціальна дезадаптація підлітків-наркоманів.
6. Дитина-наркоман у соціумі.

Заняття 8. Проституція як прояв девіантної поведінки дітей.

Статеве виховання

1. Розкрийте поняття „проституція” та „дитяча проституція”.
2. Як Ви ставитесь до легалізації проституції?
3. Дитяча проституція: насильство чи спосіб існування?
4. Причини появи дитячої проституції в Україні.
5. Методи роботи соціального педагога по профілактиці дитячої проституції.
6. Статеве виховання дітей дошкільного віку.
7. Статеве виховання молодших школярів.
8. Статеве виховання підлітків.
9. Статеве виховання старших школярів.

Література

1. Орлов Ю.М. Половое развитие и воспитание. – М., 1993.
2. Основы здорового образа жизни и первая медицинская помощь: Учеб. пособие для студентов сред. пед. учеб. заведений. – М., 1997.

Теми рефератів

1. Проституція неповнолітніх як соціально-педагогічна проблема в Україні.
2. Проституція дітей: причини та наслідки.
3. Причини та наслідки хлопчачої проституції.
4. Соціально-педагогічна реабілітація дівчаток-проституток.
5. Соціально-педагогічна профілактика дитячої проституції.

Заняття 9. Злочинність як форма прояву девіантної поведінки. Соціально-педагогічна робота з неповнолітніми правопорушниками

1. Розкрийте причини омолодження злочинності.
2. Які категорії неповнолітніх потребують профілактичної діяльності соціального педагога?
3. Охарактеризуйте основні напрямки діяльності соціальних інститутів по профілактиці правопорушень серед неповнолітніх.
4. Ваше відношення до ізоляції неповнолітніх правопорушників.
5. Принципи побудови системи навчально-виховних закладів для неповнолітніх правопорушників.
6. Спеціальні загальноосвітні та корекційні заклади для неповнолітніх правопорушників: загальні та відмінні ознаки.
7. Спеціальні професійні училища як заклади соціальної реабілітації неповнолітніх правопорушників.
8. Завдання та функції виховних колоній.
9. Система перевиховання підлітків у колонії.
10. Індивідуальна соціально-педагогічна діяльність з підлітком у колонії з його реабілітації.

Література

1. Башкатов И.П. Социально-психологические методы изучения личности и групп несовершеннолетних осужденных. – М., 1986.
2. Данилин Е.М. Использование системы А.С. Макаренко в деятельности ВТК: Учеб. пособие. – М., 1991.
3. Жигарёв Е.С. Криминологическая характеристика несовершеннолетних и организация их правового воспитания. – М., 1990.

Теми рефератів

1. Роль мікросередовища у формуванні особистості правопорушника.
2. Від важкого підлітка до правопорушника.

3. Центри тимчасової ізоляції для неповнолітніх правопорушників.
4. Методика індивідуальної роботи з підлітками-правопорушниками.
5. Педагогічна система перевиховання засуджених у виховних колоніях: досягнення і недоліки.
6. Соціальна реабілітація тих, хто звільнився з виховних колоній.

Заняття 10. Соціально-педагогічна діяльність з дітьми-інвалідами та талановитими дітьми

1. Розкрити поняття “дитина-інвалід” та “талановита дитина”.
2. Робота соціального педагога з сім'ями, де є діти-інваліди.
3. Здібності та обдарованість у молодшому шкільному віці.
4. Критерії обдарованості. Закордонний досвід роботи соціального педагога з обдарованими дітьми.

Теми рефератів

1. Соціально-педагогічна допомога сім'ям, де є дитина з обмеженими можливостями.
2. Робота соціального педагога з обдарованими дітьми.
3. Міжнародний досвід роботи з дітьми з обмеженими можливостями.

Заняття 11. Соціально-педагогічна діяльність з дітьми, які залишилися без піклування батьків

1. „Соціальне сирітство” – розкрийте це поняття.
2. Чи слід усиновлювати соціальних сиріт?
3. Яким категоріям громадян слід надати права на усиновлення?
4. Ваше ставлення до міжнародного досвіду усиновлення соціальних сиріт.
5. Розкрийте особливості життя соціальних сиріт у дитячому будинку.
6. Визначте шляхи подолання соціального сирітства.

Література

1. Белаков В.В. Сиротские детские учреждения России: Истор. очерк. – М., 1993.
2. Лиханов А.А. Дети без родителей: Кн. для учителя. – М., 1987.
3. Рыбинский Е.М. Сиротливое детство России. Что делать? – М., 1997.

Теми рефератів

1. Історія розвитку догляду та піклування в Україні.
2. Соціальне сирітство в Україні.
3. Проблеми усиновлення дітей в Україні.
4. Особливості роботи в дитячому будинку із соціальними сиротами.

Заняття 12. Сімейне виховання. Робота соціального педагога із сім'єю

1. Основні проблеми розвитку сім'ї як соціального інституту в сучасній Україні.
2. Типи сімей та особливості виховного процесу.
3. Розкрийте феліцитологічну функцію сім'ї.
4. Розкрийте виховну функцію сім'ї.
5. Роль матері у вихованні дітей.
6. Роль батька у вихованні дітей.
7. Неповні сім'ї та проблеми виховання.
8. Проблеми виховання в прийомних сім'ях.
9. Сім'ї групи ризику – їх характеристика.
10. Розкрийте соціальний статус сім'ї групи ризику.
11. Розкрийте основні проблеми дітей із сімей групи ризику.
12. Специфіка роботи соціального педагога з сім'єю групи ризику.
13. Форми соціально-педагогічної допомоги (кризоінтервентна, проблемно-орієнтовна, довгострокова).

Література

1. Буянов М.И. Ребёнок из неблагополучной семьи: Записки детского психиатра. – М., 1988.
2. Гребенников И.В. Основы семейной жизни. – М., 1991.
3. Помощь родителям в воспитании детей / Общ. ред. В.Я. Пилиповского. – М., 1992.
4. Фромм А. Азбука для родителей. – М., 1994.

Теми рефератів

1. Сім'я як інститут соціалізації дитини.
2. Соціально-педагогічні проблеми неповної сім'ї.
3. Соціально-педагогічні проблеми прийомної сім'ї.
4. Соціально-педагогічні проблеми однієї сім'ї.

5. Соціально-педагогічні проблеми багатодітної сім'ї.

Заняття 13. Загальні методи та засоби виховання

1. Розкрийте сутність понять „метод”, „прийом” та „засіб”.
2. Метод переконання. Що є його психологічною основою?
3. Метод позитивного прикладу – психологічна основа цього методу.
4. Метод вправ (привчання). Розкрийте цей метод з точки зору фізіології.
5. Розкрийте педагогічні основи організації вправ.
6. Методи схвалення і засудження та їх психологічна основа.
7. Використання методу вимог та контролю.
8. Метод переключення.

Література

1. Бочаров В.Г. Социальная педагогика. – М., 1994.
2. Лихачёв Б.Т. Педагогика. – М., 1996.
3. Мойсюк В.Г. Педагогика. – К., 2001.

Теми рефератів

1. Переконання як метод роботи соціального педагога.
2. Позитивний приклад як метод роботи соціального педагога.
3. Привчання як метод роботи соціального педагога.
4. Схвалення та засудження як методи роботи соціального педагога.
5. Вимоги та контроль як методи роботи соціального педагога.

Заняття 14. Виховання свідомої дисципліни. Виховання в колективі і через колектив

1. Розкрийте поняття „дисципліна”, „свідома дисципліна” та „дисциплінованість”.
2. В чому полягає проблема виховання свідомої дисципліни і культури поведінки?
3. Покажіть систему заходів щодо формування в учнів свідомої дисципліни.
4. Випрацьовування вмінь та навичок дотримання дисципліни.
5. Розкрийте теоретичні основи колективного виховання.
6. Охарактеризуйте структуру виховного колективу.

7. Розкрийте закон руху колективу.
8. Що таке педагогіка паралельної дії?
9. Використання виховного колективу у процесі формування свідомої дисципліни і культури поведінки.

Література

1. Сухомлинский В.А. Родительская педагогика. – М., 1987.
2. Хорламов. Педагогика.
3. Кузьмінська А.І. та ін. Педагогіка. – К., 2003.

Теми рефератів

1. Історія розвитку підходів до формування дисциплінованості.
2. Проблеми дисципліни в навчально-виховному процесі.
3. Виховний колектив та дисципліна.
4. Права дитини та дисциплінованість.

Заняття 15. Основні напрями виховання

1. Місце морального виховання у процесі соціалізації дитини.
2. Сутність трудового виховання.
3. Охарактеризуйте методи та засоби трудового виховання.
4. Розкрийте сутність естетичного виховання.
5. Шляхи формування естетичного смаку.
6. Залучення до творчості як засіб естетичного виховання. Ознаки творчості.
7. Розкрийте сутність фізичного виховання.
8. Форми та методи фізичного виховання.

Література

1. Антонович Є.А., Процвіт В.І., Свид С.П. Художні техніки у школі. – К., 1997.
2. Кабалевский Д.Б. Воспитание ума и сердца. – М., 1984.
3. Сухомлинский В.А. О воспитании. – М., 1979.
4. Ушинський К.Д. Праця в її психологічному та виховному значенні.

Теми рефератів

1. Місце естетики у вихованні творчої особистості.
2. Вплив праці та капіталу на виховний процес.
3. Естетичні проблеми освіти.
4. Виховання гармонійної особистості.